==========

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========

મહેશ્વરી ફિશ સીડ ફાર્મ

વિરુદ્ધ

તમિલનાડુ ઇલેક્ટ્રિસિટી બોર્ડ અને અન્ય

૧૬ એપ્રિલ, ૨૦૦૪

[આર.સી. લાહોટી અને અશોક ભાન, ન્યાયમૂર્તિઓ]

વીજ કાયદાઓ:

તમિલનાડુ વિદ્યુત ઊર્જા પુરવઠા દર સુધારણા અધિનિયમ, ૧૯૭૮ – કલમો ૩ અને ૪ – વીજ દરોની વિગતો દર્શાવતી અધિનિયમની અનુસૂચિ – અનુસૂચિમાં સુધારો કરવા માટે રાજ્ય સરકાર દ્વારા કલમ ૪ હેઠળ જાહેરનામું બહાર પાડવામાં આવ્યું – પરિણામે કૃષિ માટે વીજળીનો લો–ટેન્શન પુરવઠો મફત બન્યો – અધિનિયમમાં, તેના મુખ્ય ભાગમાં કે અનુસૂચિમાં, "કૃષિ" ની વ્યાખ્યા આપવામાં આવી નથી – અપીલકર્તાઓ–મત્સ્ય ખેડૂતો દ્વારા

જાહેરનામા હેઠળ લાભનો દાવો કરવામાં આવ્યો – ઠરાવવામાં આવ્યું કે, તેમને આ લાભ આપવાનો યોગ્ય રીતે ઇનકાર કરવામાં આવ્યો હતો કારણ કે માછલી ઉછેર એટલે કે મત્સ્યપાલનને કૃષિ તરીકે ગણી શકાય નહીં – અધિનિયમ અને તે હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલા જાહેરનામાનું અર્થઘટન કરવા માટે, "કૃષિ" ને "જળચરઉછેર" થી વિપરીત સંદર્ભમાં વાંચવું પડશે – મત્સ્યપાલન એ જળચરઉછેરની એક શાખા છે અને કૃષિ નથી.

કાયદાઓનું અર્થઘટન :

સામાન્ય બોલચાલનો શબ્દપ્રયોગ – તેને અપાતો અર્થ – અન્ય કાયદાઓમાં આપેલી વ્યાખ્યાઓનો મુક્તપણે ઉપયોગ કરી શકાતો નથી.

કાયદામાં વ્યાખ્યાયિત ન થયેલા શબ્દો – તેમના સ્વાભાવિક, સામાન્ય અથવા પ્રચલિત અર્થમાં સમજવા પડશે.

શબ્દો અને શબ્દસમૂહો – "કૃષિ" – તમિલનાડુ વિદ્યુત ઊર્જા પુરવઠા દર સુધારણા અધિનિયમ, ૧૯૭૮ ના સંદર્ભમાં તેનો અર્થ.

તમિલનાડુ વિદ્યુત ઊર્જા પુરવઠા દર સુધારણા અધિનિયમ, ૧૯૭૮ ની અનુસૂચિમાં સુધારો કરતું તારીખ ૧૯–૧૧–૧૯૯૦ નું જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યું હતું. પરિણામે, કૃષિના હેતુ માટે લો–ટેન્શન પર વીજ પુરવઠો મફત બન્યો, એટલે કે 'કોઈ ચાર્જ વિના' વસૂલાતપાત્ર બન્યો. અપીલકર્તાઓએ એવી રજૂઆત કરતાં જાહેરનામાના લાભનો દાવો કર્યો હતો કે તેઓ માછલી ઉછેર

એટલે કે મત્સ્યપાલનમાં રોકાયેલા છે, જે કૃષિનો જ એક પ્રકાર છે અને તેથી તેઓ સદર જાહેરનામાના લાભ મેળવવા હકદાર છે, પરંતુ અપીલકર્તાઓને એવા આધારે લાભ આપવાનો ઇનકાર કરવામાં આવ્યો હતો કે મત્સ્યપાલનને ગણી શકાય નહીં:

કૃષિ તરીકે. હાઇકોર્ટે પણ એવું ઠરાવ્યું હતું કે મત્સ્યપાલન એ કૃષિ નથી. તેથી આ અપીલો ઉપસ્થિત થઈ છે.

અપીલો ફગાવી દેતાં, અદાલતે

ઠરાવવામાં આવ્યું: ૧. અધિનિયમમાં, તેના મુખ્ય ભાગમાં અથવા વીજ દરોની વિગતો દર્શાવતી અનુસૂચિમાં, કૃષિને વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવી નથી. અર્થઘટનનો આ એક સ્થાપિત નિયમ છે કે કાયદામાં જે શબ્દો વ્યાખ્યાયિત ન હોય તેમને તેમના સ્વાભાવિક, સામાન્ય અથવા પ્રચલિત અર્થમાં સમજવાના હોય છે. (૨૯૦–એફ, જી)

વિલ્મા ઈ. એડિસન વિરુદ્ધ હોલી હિલ ફ્રૂટ પ્રોડક્ટ્સ, ૩૨૨ યુએસ ૬૦૭, નો સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો.

જસ્ટિસ જી.પી. સિંહ કૃત પ્રિન્સિપલ્સ ઑફ સ્ટેચ્યુટરી ઇન્ટરપ્રિટેશન, નવમી... આવૃત્તિ, ૨૦૦૪, પૃષ્ઠ ૯૫, ધ ન્યૂ એનસાયક્લોપીડિયા બ્રિટાનિકા, વોલ્યુમ ૧, પૃષ્ઠ ૧૫૬; ઑક્સફર્ડ ઇલસ્ટ્રેટેડ એનસાયક્લોપીડિયા ઑફ ઇન્વેન્શન એન્ડ ટેકનોલોજી; ધ ઑક્સફર્ડ ઇંગ્લિશ ડિક્શનરી, વોલ્યુમ ૭, પૃષ્ઠ

૯૦૪ અને મેકગ્રો–હિલ એનસાયક્લોપીડિયા ઑફ સાયન્સ એન્ડ ટેકનોલોજી, ૬ઠ્ઠી આવૃત્તિ, વોલ્યુમ ૭, નો સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો.

૨. કૃષિના અર્થને માત્ર માનવ વપરાશ માટેના અનાજ અને ખાદ્ય પદાર્થોના ઉત્પાદન પૂરતો જ મર્યાદિત રાખવાની જરૂર નથી, તેનો વિસ્તાર કરીને માનવ શ્રમ સંકળાયેલો હોય તેવી જમીનની તમામ ઉપજોનો તેના અર્થમાં સમાવેશ કરી શકાય છે, પરંતુ કોઈપણ પ્રવૃત્તિ કૃષિ ગણાય તે માટે તેમાં અનિવાર્યપણે જમીનની ઉત્પાદક ક્ષમતા સંકળાયેલી હોવી જ જોઈએ. (૨૯૩–ડી)

કમિશનર ઑફ ઈન્કમટેક્સ પશ્ચિમ બંગાળ, કલકત્તા વિરુદ્ધ બિનોય કુમાર સહાસ રોય, એઆઈઆર (૧૯૫૭) એસસી ૭૬૮, નું અનુસરણ કરવામાં આવ્યું. ૩. અધિનિયમમાંની સંબંધિત એન્ટ્રી, તેની ઐતિહાસિક પૃષ્ઠભૂમિ દર્શાવે છે તેમ, ખેડૂતોને નાના ખેડૂતો અને અન્ય ખેડૂતો જેવા વર્ગોમાં વિભાજિત કરીને તેમને રાહત દરે અથવા કોઈપણ ચાર્જ વિના વીજળી પૂરી પાડવાના આશયથી કરવામાં આવી હતી. ખેડૂત એ આ શબ્દના પરંપરાગત અને સંકુચિત અર્થમાં કૃષિકાર હોય છે. જળચરઉછેર અથવા માછલી ઉછેરમાં રોકાયેલી વ્યક્તિને ખેડૂત કહી શકાય નહીં. અધિનિયમની મૂળ અનુસૂચિ ઘડતી વખતે ધારાસભાનો કે અનુસૂચિમાં સુધારો કરતું જાહેરનામું બહાર પાડતી વખતે રાજ્ય સરકારનો આવો કોઈ આશય હોવાનું માની શકાય નહીં કે તેઓ જળચરઉછેર કરનારાઓને, જેમની પ્રવૃત્તિ સંપૂર્ણપણે વાણિજ્યિક છે, તેમને રાહત દરે અથવા મફતમાં વીજળી

ઉપલબ્ધ કરાવવા માંગતા હતા. ખેડૂતોના વર્તુળમાં માછલી ઉછેરને કૃષિ તરીકે સમજવામાં આવે છે તેમ કહી શકાય નહીં. [૨૯૪–એ–સી) ૪.૧. અધિનિયમ અને તે હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલા જાહેરનામાનું અર્થઘટન કરવાના હેતુ માટે, 'કૃષિ' શબ્દને 'જળચરઉછેર' શબ્દથી વિપરીત સંદર્ભમાં વાંચવો પડશે. મત્સ્યપાલન એ જળચરઉછેરની એક શાખા છે. મત્સ્યપાલન એ કૃષિ નથી. [૨૯૪–ડી]

૪.૨. એ વાત સાચી છે કે કેટલાક શબ્દકોશો કૃષિના અર્થમાં પશુધનના ઉછેરનો સમાવેશ કરે છે. પશુધન એટલે પાલતુ પ્રાણીઓ, ખાસ કરીને ઘોડા, ઢોરઢાંખર, ઘેટાં અને ડુક્કર. ઐતિહાસિક રીતે આ પ્રાણીઓ કૃષિ સાથે સંકળાયેલા છે કારણ કે તેઓ કાં તો કૃષિ કામગીરી હાથ ધરવામાં મદદરૂપ થાય છે અથવા તેમને ખેતરોમાં પાળવામાં આવે છે કેમ કે તેઓ તેના સંકુચિત અર્થમાં કૃષિની પેદાશો કે ઉપપેદાશો પર નિર્વાહ કરી શકે છે. માછલીઓ પાલતુ પ્રાણીઓ નથી અને તેમનો 'પશુધન' શબ્દના અર્થમાં સમાવેશ થતો નથી. [૨૯૪–ઈ]

ચેમ્બર્સ ટ્વેન્ટિએથ સેન્ચુરી ડિક્શનરી, પૃષ્ઠ ૭૩૭, નો સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો.

૫. 'કૃષિ' શબ્દ જે સંદર્ભમાં પ્રયોજાયો છે અને નિર્ણય માટે ઉપસ્થિત થયો છે તે સંદર્ભમાં તેનો સામાન્ય બોલચાલનો અર્થ અન્ય કાયદાઓમાં આપવામાં આવેલી વ્યાખ્યાના સંદર્ભથી નક્કી કરી શકાય નહીં. આના એક કરતાં વધુ કારણો છે. પ્રથમ તો, અપીલકર્તા દ્વારા જે કાયદાઓનો સંદર્ભ આપવામાં

આવ્યો છે તે પૈકીના કોઈપણ કાયદાને સમાન વિષયવસ્તુ ધરાવતા કાયદા (ઈન પારી મટિરિયા) કહી શકાય નહીં. બીજું, એ સર્વવિદિત છે કે કોઈ ચોક્કસ કાયદાના હેતુસર ધારાસભા દ્વારા ઘડવામાં આવેલી વ્યાખ્યા ઘણીવાર તે કાયદાના ઉદ્દેશ્યને પરિપૂર્ણ કરવા માટે નિર્ધારિત કરવામાં આવેલો વિસ્તૃત અથવા કૃત્રિમ અર્થ હોય છે. અન્ય કાયદાઓમાં આપવામાં આવેલી આવી વ્યાખ્યાઓનો તદ્દન ભિન્ન પરિપ્રેક્ષ્યમાં ઉપયોગમાં લેવાયેલા સામાન્ય બોલચાલના શબ્દને આપવાના થતા અર્થને શોધવા માટે મુક્તપણે ઉપયોગ કરી શકાતો નથી. [૨૯૪–એચ; ૨૯૫–એ, બી)

દીવાની અપીલ હકુમત :દીવાની અપીલ નં. ૬૪૬૫–૬૪૬૭/૧૯૯૮.

એસ.એ. નં. ૯૫, ૯૬ અને ૧૫૯/ ૧૯૯૮ માં મદ્રાસ હાઇકોર્ટના તારીખ ૨૫.૮.૯૮ ના ચુકાદા અને હુકમ પરથી.

ટી.એલ.વી. અય્યર, વી. પ્રભાકર, આર.એસ. કૃષ્ણ કુમાર અને શ્રીમતી રેવતી રાઘવન, અપીલકર્તાઓ તરફથી.

એ.ટી.એમ. સંપત, આર. અય્યમ પેરુમલ, સુશ્રી આરતી રાધા કૃષ્ણન, એસ. વલ્લીનાયગમ, સુશ્રી ટી.એસ. શાંતિ અને સુબ્રમોનિયમ પ્રસાદ, સામાવાળાઓ તરફથી.

અદાલતનો ચુકાદો નીચે મુજબ આપવામાં આવ્યો હતો:

આર.સી. લાહોટી, ન્યાયમૂર્તિ. અપીલકર્તાઓ તમામ પોતાની સંબંધિત

જમીનોના માલિકો છે, જેના પર મત્સ્ય ઉછેર કેન્દ્રો આવેલા છે, અને સામાવાળા તમિલનાડુ ઇલેક્ટ્રિસિટી બોર્ડ છે. અપીલકર્તાઓ સામાવાળા બોર્ડ પાસેથી વીજ પુરવઠો મેળવી રહ્યા છે. તમિલનાડુ ઇલેક્ટ્રિસિટી બોર્ડ દ્વારા રાજ્યમાં પૂરી પાડવામાં આવતી વિદ્યુત ઊર્જા પર વસૂલવાપાત્ર વીજ દરોમાં સુધારણા કરવાની જોગવાઈ કરવા માટે તમિલનાડુ વિદ્યુત ઊર્જા પુરવઠા દર સુધારણા અધિનિયમ, ૧૯૭૮ (૧૯૭૯ નો તમિલનાડુ અધિનિયમ ક્રમાંક ૧) ઘડવામાં આવ્યો છે. કલમ ૩ એવી જોગવાઈ કરે છે કે બોર્ડ દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવતી વિદ્યુત ઊર્જા પર કોઈપણ ગ્રાહક દ્વારા તમિલનાડુ ઇલેક્ટ્રિસિટી બોર્ડને ચૂકવવાપાત્ર વીજ દરો અધિનિયમની અનુસૂચિમાં નિર્દિષ્ટ કર્યા મુજબ રહેશે. કલમ ૪ હેઠળ રાજ્ય સરકારને જાહેરનામા દ્વારા અનુસૂચિની જોગવાઈઓમાં સુધારો કરવાની સત્તા આપવામાં આવી છે.

અનુસૂચિનો સંબંધિત ભાગ, કે જે ૧૨ માર્ચ, ૧૯૯૦ ના તમિલનાડુ સરકારી અસાધારણ ગેઝેટમાં પ્રસિદ્ધ થયો હતો અને જેની સાથે આપણે સંબંધ છે, તે નીચે મુજબ વંચાય છે:–

"લો–ટેન્શન ટેરિફ પ:

કૃષિ –

(a) નાના ખેડૂતો.	
(b) નાના ખેડૂતોને સેવા આપવા માટે તમિલનાડુ સ્ટેટ ટ્યુબવેલ કોર્પોરેશન દ્વારા બનાવવામાં આવેલા ટ્યુબવેલ.	કોઈ ચાર્જ નથી

(a) નાના ખેડૂતો.	
(c) અન્ય ખેડૂતો.–	
(i) ૫ H.P. (હોર્સ પાવર) સુધી અને તે સહિતનો કરારબદ્ધ લોડ	વાર્ષિક પ્રતિ હોર્સ પાવર રૂ. ૫૦ ની ઉચ્ચક રકમ
(ii) ૫ H.P. થી વધુનો કરારબદ્ધ લોડ	વાર્ષિક પ્રતિ હોર્સ પાવર રૂ. ૭૫ ની ઉચ્ચક રકમ

સ્પષ્ટીકરણ (૧)–'નાના ખેડૂત' એટલે એવી વ્યક્તિ કે જેનું કુલ જમીન ધારણ, ભલે માલિક, ગણોતિયા અથવા કબજા સહિતના ગીરોદાર તરીકે હોય, અથવા અંશતઃ એક હેસિયતમાં અને અંશતઃ બીજી હેસિયતમાં હોય, તે અઢી એકર પિયત જમીન અથવા પાંચ એકર બિનપિયત જમીનથી વધુ ન હોય. પિયત અને બિનપિયત જમીન ધરાવતી વ્યક્તિ દ્વારા ધારણ કરાયેલ જમીનના વિસ્તારની ગણતરી કરતી વખતે, બે એકર બિનપિયત જમીનને એક એકર પિયત જમીન સમકક્ષ ગણવામાં આવશે.

સ્પષ્ટીકરણ (૨).– જે નાના ખેડૂતોનું કુટુંબ તેના કૃષિ જમીન ધારણમાંથી મળતી આવક પર સંપૂર્ણપણે નિર્ભર હોય તેવા નાના ખેડૂતોને વીજળીનો પુરવઠો વિનામૂલ્યે આપવામાં આવશે.

સ્પષ્ટીકરણ (૩). – કૃષિ ગ્રાહકોને જોડેલા પ્રેરક બળના પ્રત્યેક ૧,૦૦૦ વોટ દીઠ ૫૦ વોટ સુધીના પ્રકાશ માટે પરવાનગી આપવામાં આવશે, જે વધુમાં

વધુ ૧૫૦ વોટને આધીન રહેશે, જેમાં પાયલટ ૮ લેમ્પના વોટેજનો સમાવેશ થાય છે જે પૈકી પ્રત્યેક ૧૫ વોટથી વધુ નહીં હોય અને પમ્પસેટની આસપાસ ખેતર કે વાડીમાં રોશની માટે (પાયલટ લેમ્પ સિવાય) ૩ થી વધુ લેમ્પ નહીં હોય. રેડિયો અને ફાર્મ હાઉસમાં ઘરેલું લાઇટિંગ સહિત અન્ય ઉપકરણો માટે વપરાયેલી ઊર્જાનું અલગ મીટરિંગ કરવામાં આવશે અને યોગ્ય વીજ દરે ચાર્જ વસૂલવામાં આવશે. કૃષિ ગ્રાહકોને કૂવામાંથી ખેંચીને ઓવરહેડ ટાંકીમાં સંગ્રહિત કરેલા પાણીનો ફાર્મ હાઉસમાં શુદ્ધ દાનતપૂર્વકના ઘરેલું હેતુઓ માટે ઉપયોગ કરવાની પરવાનગી આપવામાં આવશે. ફાર્મ હાઉસ કૂવાની એકદમ નજીક એટલે કે ૧૫૦ ફૂટથી વધુ અંતરે ન હોવું જોઈએ. સ્પષ્ટીકરણ (૪). – કૃષિ સેવાઓમાં માન્ય મર્યાદાથી વધુ વધારાની લાઇટિંગ માટે, જો અલગ મીટરિંગ કરેલું હોય તો લઘુ દબાણ વીજ દર ૯ મુજબ અથવા જો અલગ મીટરિંગ ન હોય તો ૪૦ વોટના લેમ્પ (સામાન્ય) દીઠ રૂ. ૨ ના ફ્લેટ દરે અને મોટા લેમ્પ માટે તે પ્રમાણમાં ચાર્જ વસૂલવામાં આવશે. જો ફ્લોરોસન્ટ અને મર્ક્યુરી વેપર લેમ્પ જોડેલા હોય તો લઘુ દબાણ વીજ દર ૨ હેઠળ નિર્ધારિત કર્યા મુજબ દરમાં વધારો કરવામાં આવશે."

તારીખ ૧૯મી નવેમ્બર, ૧૯૯૦ ના તમિલનાડુ સરકારના અસાધારણ ગેઝેટમાં નીચે મુજબનું જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યું હતું:–

"જાહેરનામું

તમિલનાડુ વિદ્યુત ઊર્જા પુરવઠા દર સુધારણા અધિનિયમ, ૧૯૭૮ (૧૯૭૯ નો તમિલનાડુ અધિનિયમ ૧) ની કલમ ૪ દ્વારા આપવામાં આવેલી

સત્તાઓની રૂએ, તમિલનાડુના રાજ્યપાલ આથી ઉક્ત અધિનિયમની અનુસૂચિમાં નીચે મુજબનો સુધારો કરે છે.

૨. આ દ્વારા કરવામાં આવેલ સુધારો તારીખ ૧૯મી નવેમ્બર, ૧૯૯૦ ના રોજથી અમલમાં આવશે.

<u>સુધારો</u>

ઉક્ત અધિનિયમમાં, અનુસૂચિમાં, "ભાગ બી – લઘુ દબાણ પુરવઠો" શીર્ષક હેઠળ અને "લઘુ દબાણ વીજ દર પ કૃષિ" ઉપ–શીર્ષક હેઠળ,

(૧) "(એ) નાના ખેડૂતો" થી લઈને "વાર્ષિક હોર્સ પાવર દીઠ રૂ. ૭૫ ની એકસામટી રકમ" સુધીના શબ્દપ્રયોગોના સ્થાને, નીચે મુજબનો શબ્દપ્રયોગ મૂકવામાં આવશે, એટલે કે – "કોઈ ચાર્જ નહીં".

(૨) સ્પષ્ટીકરણ (૧) અને સ્પષ્ટીકરણ (૨) રદ કરવામાં આવશે.

(રાજ્યપાલના હુકમથી)

ડી. મુરુગરાજ,

સરકારના સચિવ."

આ જાહેરનામાની અસર એ થઈ કે જ્યાં સુધી કૃષિનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી ખેડૂતોનું 'નાના' અને 'અન્ય' જેવા વર્ગોમાં કરવામાં આવેલું વર્ગીકરણ નાબૂદ કરવામાં આવ્યું અને કૃષિના હેતુ માટે લઘુ દબાણ પર વીજળીનો પુરવઠો મફત

એટલે કે 'કોઈ ચાર્જ નહીં' વસૂલવાપાત્ર બન્યો. અપીલકર્તાઓએ એવી રજૂઆત કરીને આ જાહેરનામાના લાભનો દાવો કર્યો હતો કે તેઓ માછલી ઉછેર એટલે કે મત્સ્યપાલનમાં સંકળાયેલા હતા, જે કૃષિનો જ એક પ્રકાર છે અને તેથી તેઓ પણ તારીખ ૧૯.૧૧.૧૯૯૦ ના જાહેરનામાના લાભ માટે હકદાર હતા. જોકે, અપીલકર્તાઓ માછલી પાળનારા ખેડૂતો હતા અને મત્સ્યપાલનમાં સંકળાયેલા હતા જેને કૃષિ તરીકે ગણી શકાય નહીં તેવા આધાર પર અપીલકર્તાઓને તે લાભ આપવાનો ઇનકાર કરવામાં આવ્યો હતો. હાઇકોર્ટે પણ પોતાના વાદગ્રસ્ત ચુકાદામાં અપીલકર્તાઓની દલીલથી વિપરીત વલણ અપનાવ્યું છે. તેઓ ખાસ પરવાનગી દ્વારા અપીલમાં આવ્યા છે. નિર્ણય માટે ઉપસ્થિત થતો ટૂંકો પ્રશ્ન એ છે કે: શું મત્સ્યપાલન એ કૃષિ છે?

આ અધિનિયમ, પછી ભલે તેના મુખ્ય ભાગમાં હોય કે વીજ દરોની વિગતો દર્શાવતી અનુસૂચિમાં હોય, કૃષિની વ્યાખ્યા કરતો નથી. તેથી, આપણે એ તપાસવા આગળ વધવું પડશે કે ખેડૂતોમાં કૃષિ શબ્દ કેવી રીતે સમજાય છે અને શું મૂળ ઘડાયેલી અનુસૂચિ ઘડતી વખતે રાજ્ય વિધાનમંડળનો અથવા તારીખ ૧૯.૧૧.૧૯૯૦ નું જાહેરનામું બહાર પાડતી વખતે રાજ્ય સરકારનો આશય કૃષિના અર્થમાં મત્સ્યપાલનનો સમાવેશ કરવાનો હતો કે કેમ.

અર્થઘટનનો એ સુસ્થાપિત નિયમ છે કે કાનૂનમાં જે શબ્દોની વ્યાખ્યા કરવામાં આવી ન હોય તેમને તેમના કુદરતી, સામાન્ય અથવા પ્રચલિત અર્થમાં સમજવાના હોય છે. જસ્ટિસ ફ્રેન્કફર્ટરના જણાવ્યા અનુસાર, "આખરે, કાયદો,

જ્યારે ટેકનિકલ શબ્દોમાં વ્યક્ત ન થયો હોય, ત્યારે તે સામાન્ય માણસોને સંબોધિત હોય છે, અને તેથી, તેને બાબતના વાસ્તવિક અર્થ અનુસાર સમજવાનો હોય છે, કારણ કે સામાન્ય માણસને તેને સંબોધવામાં આવેલા સામાન્ય શબ્દો પર આધાર રાખવાનો અધિકાર છે." (વિલ્મા ઈ. એડિસન વિરુદ્ધ હોલી હિલ ફ્રૂટ પ્રોડક્ટ્સ, ૩૨૨ યુએસ ૬૦૭, પૃષ્ઠ ૬૧૮ પર). તેથી, કોઈ આપેલા શબ્દના સામાન્ય અર્થમાં ચોક્કસ ભાવાર્થ સમાવિષ્ટ છે કે નહીં તે નક્કી કરવામાં, તે શબ્દ અને કાનૂનના વિષયવસ્તુથી વાકેફ હોય અને જેમને આ કાયદો સંબોધવામાં આવ્યો હોય તેવી પ્રત્યેક વ્યક્તિ સમક્ષ જો આ પ્રશ્ન મૂકવામાં આવે તો તે જે જવાબ આપે તેને ધ્યાનમાં લઈ શકાય છે. (જસ્ટિસ જી. પી. સિંહ દ્વારા પ્રિન્સિપલ્સ ઓફ સ્ટેચ્યુટરી ઇન્ટરપ્રિટેશન, નવમી આવૃત્તિ, ૨૦૦૪, પૃષ્ઠ ૯૫)

'કૃષિ' એ જમીન ખેડવાનું, પાક ઉગાડવાનું અને લણવાનું તેમજ પશુપાલન કરવાનું વિજ્ઞાન અથવા કળા છે. જમીનને વધુ ઉત્પાદક બનાવવાની કળા સમગ્ર વિશ્વમાં આચરવામાં આવે છે – કેટલાક વિસ્તારોમાં હજારો વર્ષો પહેલાંની પરિસ્થિતિઓથી બહુ દૂર ન હોય તેવી પદ્ધતિઓ દ્વારા, અને અન્ય વિસ્તારોમાં અત્યંત વ્યાપારી પ્રકારના પ્રયાસ તરીકે વિજ્ઞાન અને યાંત્રીકીકરણની સહાયથી. (ધ ન્યૂ એનસાયક્લોપીડિયા બ્રિટાનીકા, વોલ્યુમ ૧, પૃષ્ઠ ૧૫૬). ઓક્સફોર્ડ ઇલસ્ટ્રેટેડ એનસાયક્લોપીડિયા ઓફ ઇન્વેન્શન એન્ડ ટેકનોલોજી અનુસાર, 'કૃષિ' એ પાકની લણણી અને પશુપાલનની સંલગ્ન પ્રવૃત્તિઓ સહિત જમીનની ખેતી છે. (પૃષ્ઠ ૭ પર). 'માછલી ઉછેર' એ જળચરઉછેરની એક શાખા

છે જેમાં નિયંત્રિત પરિસ્થિતિઓમાં માછલીઓનો ઉછેર કરવામાં આવે છે. આદર્શ રીતે, પર્યાવરણને એવી રીતે નિયંત્રિત કરવામાં આવે છે કે જેથી કુદરતી શિકારીઓ દૂર થાય, શ્રેષ્ઠ પોષણ પૂરું પાડવામાં આવે અને માછલીઓનો વિકાસ થાય. (પૃષ્ઠ ૧૩૩ પર). 'મત્સ્યપાલન' એ કૃત્રિમ માધ્યમો દ્વારા જીવંત માછલીઓનું પ્રજનન, ઉછેર અને સંરક્ષણ છે. (ધ ઓક્સફોર્ડ ઇંગ્લિશ ડિક્શનરી, વોલ્યુમ ૭, પૃષ્ઠ ૯૦૪). મેકગ્રો–હિલ એનસાયક્લોપીડિયા ઓફ સાયન્સ એન્ડ ટેકનોલોજી, (૬ઠ્ઠી આવૃત્તિ, વોલ્યુમ ૭) અનુસાર, 'જળચરઉછેર' એ માછલીઓ અને અન્ય જળચર જીવોનું કૃત્રિમ સંવર્ધન છે. (પૃષ્ઠ ૧૨૯). 'માછીમારી' શબ્દનો ઉપયોગ આંતરિક અથવા સમુદ્રી પાણીમાં માછલીઓ અથવા અન્ય જળચર જીવોને પકડવા કે સંવર્ધન કરવાના અર્થમાં થાય છે (પૃષ્ઠ ૧૨૮). 'જળચરઉછેર' એ મીઠા પાણીની અને સમુદ્રી પ્રજાતિઓનો ઉછેર છે. {પાછલા પ્રકારને ઘણીવાર મેરીકલ્ચર તરીકે ઓળખવામાં આવે છે} (મેકગ્રો–હિલ, તત્રૈવ, વોલ્યુમ ૨, પૃષ્ઠ ૧.)

હાઇકોર્ટે આ મુદ્દામાં ઊંડા ઊતરીને અને તેના ધ્યાને લાવવામાં આવેલા મત્સ્ય ઉછેર પરના કેટલાક શબ્દકોશો તથા પુસ્તકોને ધ્યાનમાં લઈને તેમજ મત્સ્યપાલન એ કૃષિ નથી તેવા તારણ પર પહોંચવા માટે અગાઉ નિર્ણીત થયેલા અનેક કેસોની ચર્ચા કરીને આ પ્રશ્નની ઘણા દ્રષ્ટિકોણથી તપાસ કરી છે. આ મુદ્દા પર આપણી સમક્ષ આ કોર્ટનો એક સીધો ચુકાદો ઉપલબ્ધ છે અને ત્રણ ન્યાયાધીશોની બેંચનો ચુકાદો હોવાના નાતે તે આપણા પર બંધનકર્તા છે. તે કમિશનર ઓફ ઇનકમ ટેક્સ પશ્ચિમ બંગાળ, કલકત્તા વિરુદ્ધ બિનોય કુમાર

સહાસ રોય, એઆઈઆર (૧૯૫૭) સુપ્રિમ કોર્ટ ૭૬૮ નો કેસ છે, જેમાં ઇન્કમ–ટેક્સ એક્ટ, ૧૯૬૧ ની કલમ ૨ ની પેટા–કલમ (૧) માં આવતા 'કૃષિ' શબ્દ, જે અન્ય બાબતોની સાથે 'કૃષિ દ્વારા જમીનમાંથી મેળવેલી કોઇપણ આવક' તરીકે 'કૃષિ આવક' ની વ્યાખ્યા કરે છે, તે આ કોર્ટની વિચારણા હેઠળ આવ્યો હતો. ભગવતી, જે., (તે સમયે તેઓ નામદાર ન્યાયાધીશ હતા) એ ત્રણ ન્યાયાધીશોની બેંચ વતી ચુકાદો આપ્યો હતો. ચુકાદાનું વાંચન દર્શાવે છે કે કેટલાક સત્તાવાર ચુકાદાઓ, શબ્દકોશો દ્વારા અપાયેલા અર્થોનું અવલોકન કરીને અને સામાન્ય બોલચાલમાં આ શબ્દ કેવી રીતે સમજાય છે તે શોધી કાઢીને ગહન સંશોધન કરવામાં આવ્યું હતું. કોર્ટે ઠરાવ્યું હતું કે વિવિધ શબ્દકોશોમાં 'કૃષિ' શબ્દને સંકુચિત અર્થમાં અને વ્યાપક અર્થમાં એમ બંને રીતે વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવ્યો છે. સંકુચિત અર્થમાં કૃષિ એ ખેતરની ખેતી છે. વ્યાપક અર્થમાં તેમાં બાગાયત, વનીકરણ, પશુઓનું સંવર્ધન અને ઉછેર, ડેરી ઉદ્યોગ, માખણ અને ચીઝ બનાવવું, પશુપાલન વગેરે સહિત જમીનના સંબંધમાં થતી તમામ પ્રવૃત્તિઓનો સમાવેશ થાય છે. કોઈ ચોક્કસ કેસમાં 'કૃષિ' શબ્દનો સંકુચિત કે વ્યાપક અર્થ અપનાવવો જોઈએ તે માત્ર વિવિધ કાયદાઓની જોગવાઈઓ પર જ નહીં જેમાં તે શબ્દ આવે છે, પરંતુ પ્રત્યેક કેસની હકીકતો અને સંજોગો પર પણ આધાર રાખે છે. એક કાનૂનમાં આપાયેલી શબ્દની વ્યાખ્યા બીજા કાનૂનમાં તે જ શબ્દના અર્થઘટન માટે માર્ગદર્શિકા પૂરી પાડતી નથી અને વિવિધ કાનૂનોમાં આ શબ્દ જે અર્થમાં સમજાયો છે તે આ શબ્દને સામાન્ય રીતે કઈ રીતે સમજવો જોઈએ તેના પર અનિવાર્યપણે કોઈ પ્રકાશ પાડતો નથી.

સી.આઈ.ટી. વિરુદ્ધ બિનોય કુમાર (પૂર્વોક્ત) માંથી તારવી શકાય તેવા અને આપણા હેતુ માટે સુસંગત સિદ્ધાંતો નીચે મુજબ દર્શાવવામાં આવ્યા છે :– ૧. જે પ્રાથમિક અર્થમાં કૃષિ શબ્દ સમજાય છે તે એગર (એટલે કે ખેતર) અને કલ્ચુરા (એટલે કે ખેતી) છે, એટલે કે ખેતરની ખેતી, અને જો આ શબ્દને માત્ર તે જ અર્થમાં સમજવામાં આવે, તો કૃષિ શબ્દના ચુસ્ત અર્થમાં જમીનની ખેતી પૂરતો જ મર્યાદિત રહેશે, જેનો અર્થ જમીન ખેડવી, બીજ વાવવા, રોપણી કરવી અને જમીન પર તેવી જ સમાન પ્રક્રિયાઓ કરવી થાય છે. તે મૂળભૂત પ્રક્રિયાઓ ગણાશે અને તેના માટે ખુદ જમીન પર માનવ કૌશલ્ય અને શ્રમ ખર્ચવાની જરૂર પડશે. જોકે, અન્ય એવી પ્રક્રિયાઓ પણ છે જે ખેડૂતે હાથ ધરવી પડે છે અને જે જમીનમાંથી પેદાશ અસરકારક રીતે મેળવવાના હેતુ માટે અત્યંત આવશ્યક છે. તે જમીનમાંથી પેદાશ અંકુરિત થયા પછી કરવામાં આવતી પ્રક્રિયાઓ છે ..... ઉપર વર્ણવેલી મૂળભૂત પ્રક્રિયાઓ સાથે જોડીને જોવામાં આવે ત્યારે આ પાછળની તમામ પ્રક્રિયાઓ કૃષિ પ્રક્રિયાઓ બનશે, અને તે બિલકુલ કૃષિ પ્રક્રિયાઓ નથી તેવી દલીલ કરવી વ્યર્થ ગણાશે. ૨. પછીની, ગૌણ અથવા આનુષંગિક પ્રક્રિંયાઓ જમીન પર ઉગાડવામા આવેલી પેદાશોના સંબંધમાં અને તેના અનુસંધાનમાં હોવી જોઈએ, એટલે કે કૃષિ સમાન બનતી મૂળભૂત પ્રક્રિયાઓ સાથે હોવી જોઈએ. – ૩. 'કૃષિ' શબ્દ માત્ર મનુષ્યો અને પશુઓ માટે અનાજ અને ખાદ્ય પેદાશોના ઉત્પાદન પૂરતો સીમિત રાખી શકાય નહીં પરંતુ તેને જમીનની તે તમામ પેદાશોનો સમાવેશ કરતા શબ્દ તરીકે સમજવો જોઈએ કે જે

___!i_

વપરાશ માટે અથવા વેપાર અને વાણિજ્ય માટે કોઈ ઉપયોગિતા ધરાવતી હોય અને તેમાં ઇમારતી લાકડું, સાલ અને પિયાસાલના વૃક્ષો, કેઝ્યુરિનાના વાવેતર, તેન્દુના પાંદડાં, હોરાનટ્સ વગેરે જેવી વન પેદાશોનો પણ સમાવેશ થશે. ૪. કોઈ પ્રવૃત્તિ જમીન સાથે કોઈ સંબંધ ધરાવે છે અથવા કોઈ રીતે જમીન પર નિર્ભર છે તે માત્ર હકીકત તેને આ શબ્દના દાયરામાં લાવવા માટે પૂરતી નથી અને 'કૃષિ' શબ્દનો આવો વિસ્તાર અયોગ્ય છે. 'કૃષિ' શબ્દને તેના પ્રાથમિક મહત્ત્વથી અલગ કરી શકાય નહીં, જે જમીનની ખેતીનું છે અને ભલે તેનો વિસ્તાર કૃષિની પ્રક્રિયા અને જમીન પર ઉગાડવામાં આવતી પેદાશો બંનેના સંદર્ભમાં કરી શકાય, તેમ છતાં જમીન સાથે સંબંધ ધરાવતી હોય અથવા કોઈપણ રીતે જમીન સાથે જોડાયેલી હોય તેવી તમામ પ્રવૃત્તિઓ સુધી તેનો વિસ્તાર કરવાનું બિલકુલ વાજબી નથી. આવી પ્રવૃત્તિઓના સંદર્ભમાં કૃષિ શબ્દનો ઉપયોગ નિશ્ચિતપણે તે શબ્દનું વિકૃતિકરણ ગણાશે.

તેથી, એ સ્પષ્ટ છે કે આપણા હેતુ માટે કૃષિને માત્ર માનવોના વપરાશ માટે અનાજ અને ખાદ્ય પેદાશોના ઉત્પાદન પૂરતી જ તેના અર્થમાં સીમિત રાખવાની જરૂર નથી; માનવ શ્રમ સંકળાયેલો હોય તેવી જમીનની તમામ પેદાશોનો તેના અર્થમાં સમાવેશ કરીને તેનો વિસ્તાર કરી શકાય છે પરંતુ તે પછી કોઈ પ્રવૃત્તિ કૃષિ સમાન બનવા માટે જમીનની ઉત્પાદન ક્ષમતા અનિવાર્યપણે તેમાં સંકળાયેલી હોવાનું જણાવું જોઈએ.

શ્રી ટી. એલ.વી. ઐયર, અપીલકર્તાઓ તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વરિષ્ઠ

વકીલે મત્સ્યપાલન શું છે અને માછલી ઉછેર કેવી રીતે કરવામાં આવે છે તે દર્શાવવાના તેમના પ્રયાસમાં અસંખ્ય સત્તાવાર ગ્રંથોનો સંદર્ભ આપ્યો હતો, જે પુસ્તકો ત્યાં પણ ટાંકવામાં આવ્યા હોવાથી હાઈકોર્ટના ચુકાદામાં પણ તેનો ઉલ્લેખ મળે છે, જેમ કે માર્સેલ હ્યુએટ દ્વારા લિખિત 'ટેક્સ્ટ બુક ઓફ ફિશ કલ્ચર, બ્રીડિંગ એન્ડ કલ્ટિવેશન ઓફ ફિશ', જોન કોસ્ટર દ્વારા લિખિત 'ફ્રેશ વોટર ફિશ પોન્ડ કલ્ચર એન્ડ મેનેજમેન્ટ', ડૉ. રાજેન્દ્ર કુમાર રથ દ્વારા લિખિત 'ફ્રેશ વોટર એક્વાકલ્ચર' અને અન્ય ઘણા પુસ્તકો, જેના સંદર્ભોનું પુનરાવર્તન કરવાની જરૂર નથી. વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે જે જમીન પરથી પાણી વહે છે તે જમીનની પેદાશ તરીકે મત્સ્યઉદ્યોગને પણ ગણવામાં આવે છે. માટી પોષક તત્વો પૂરી પાડે છે અને તળાવની ફળદ્રુપતામાં પણ ફાળો આપે છે જે માછલીઓ સહિત જળચર પેદાશોના વિકાસમાં ફાળો આપે છે. પોતાની રજૂઆતને વધુ વિસ્તારતાં વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે જણાવ્યું હતું કે માટી જ પાણીને રોકી રાખે છે; તે તેની ઉપર રહેલા પાણીમાં પોષક તત્વોનો સંગ્રહ કરે છે અને છોડે છે; અને તળિયાની માટીના સંપર્કમાં રહેલું પાણી માટીમાંથી પોષક તત્વો અને વાતાવરણના વાયુઓ મેળવે છે તેમજ જળચર જીવોની પ્રવૃત્તિઓ માટે આવશ્યક એવા કિરણોત્સર્ગ સ્વરૂપે સૌર ઊર્જાનું શોષણ કરે છે. માટી અને જળચર ઉત્પાદનો વચ્ચેની આ પરસ્પર નિર્ભરતા માછલીને જમીનની પેદાશ કહેવા માટે સમર્થ બનાવે છે અને તેથી, માછલી ઉછેર એ કૃષિ છે.

અમે તેની સાથે સંમત થઈ શકીએ નહીં.

આ અધિનિયમમાંની સંબંધિત નોંધ, જેમ કે તેની ઐતિહાસિક પૃષ્ઠભૂમિ દર્શાવે છે તેમ, ખેડૂતોને નાના ખેડૂતો અને અન્ય ખેડૂતો જેવા વર્ગોમાં વિભાજિત કરીને રાહત દરે અથવા કોઈપણ ચાર્જ વિના વિનામૂલ્યે વીજળી પૂરી પાડવાનો આશય ધરાવતી હતી. એક ખેડૂત એ આ શબ્દના પરંપરાગત અર્થ અને સંકુચિત અર્થમાં કૃષિકાર ગણાય. જળચરઉછેર અથવા માછલી ઉછેરમાં સંકળાયેલી વ્યક્તિને ખેડૂત કહી શકાય નહીં. મૂળ સ્વરૂપમાં રહેલા અધિનિયમની અનુસૂચિ ઘડતી વખતે વિધાનમંડળનો કે તે અનુસૂચિમાં સુધારો કરતું જાહેરનામું બહાર પાડતી વખતે રાજ્ય સરકારનો એવો કોઈ આશય હતો તેવું માની શકાય નહીં કે તેઓ જળચરઉછેર કરનારાઓ, જેમની પ્રવૃત્તિ સંપૂર્ણપણે વ્યાપારી છે, તેમને રાહત દરે અથવા વિનામૂલ્યે વીજળી ઉપલબ્ધ કરાવવા માંગતા હતા. અમે એવું માનવા પણ તૈયાર નથી કે ખેડૂતોના વર્તુળમાં માછલી ઉછેરને કૃષિ તરીકે સમજવામાં આવે છે.

અમારા અભિપ્રાય મુજબ, આ અધિનિયમ અને તે હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલા જાહેરનામાના અર્થઘટનના હેતુ માટે, 'કૃષિ' શબ્દને 'જળચરઉછેર' શબ્દના તુલનાત્મક વિરોધાભાસમાં વાંચવો પડશે. મત્સ્યપાલન એ જળચરઉછેરની એક શાખા છે. મત્સ્યપાલન એ કૃષિ નથી.

એ વાત સાચી છે કે કેટલાક શબ્દકોશો કૃષિના અર્થમાં પશુપાલનનો સમાવેશ કરે છે. પશુધન એટલે પાલતુ પ્રાણીઓ, ખાસ કરીને ઘોડા, ઢોર–ઢાંખર, ઘેટાં અને ડુક્કર (જુઓ ચેમ્બર્સ ટ્વેન્ટિએથ સેન્ચુરી ડિક્શનરી, પૃષ્ઠ

૭૩૭). ઐતિહાસિક રીતે આ પ્રાણીઓ કૃષિ સાથે જોડાયેલા છે કારણ કે તેઓ કાં તો કૃષિ પ્રક્રિયાઓ હાથ ધરવામાં મદદ કરે છે અથવા તેમને કૃષિ ક્ષેત્રોમાં ઘરેલું રીતે રાખવામાં આવે છે કારણ કે તેઓ તેના સંકુચિત અર્થમાં કૃષિની પેદાશો કે ઉપપેદાશો પર નભી શકે છે. માછલીઓ પાલતુ પ્રાણીઓ નથી અને 'પશુધન' શબ્દના અર્થમાં તેમનો સમાવેશ થતો નથી. અપીલકર્તાઓ તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે તમિલનાડુ એગ્રીકલ્ચરલ પ્રોડ્યુસ માર્કેટિંગ (રેગ્યુલેશન) એક્ટ, ૧૯૮૭ ની કલમ ૨ ની પેટા–કલમ (૨), તમિલનાડુ એગ્રીકલ્ચરલ યુનિવર્સિટી એક્ટ, ૧૯૭૧ ની કલમ ૨ ના ખંડ (બી), એગ્રીકલ્ચરલ એન્ડ રૂરલ ડેટ રિલીફ સ્કીમ, ૧૯૯૦ ની કલમ ૨ ના ખંડ (એ) જેવા અન્ય કેટલાક કાયદાઓની વ્યાખ્યા કલમો અથવા અર્થઘટન કલમોમાં આપેલી 'કૃષિ' શબ્દની વ્યાખ્યા તરફ અમારું ધ્યાન દોર્યું હતું, જેમાં 'કૃષિ' શબ્દની એવી રીતે વ્યાખ્યા કરવામાં આવી છે કે જેથી તેમાં 'મત્સ્યપાલન' નો સમાવેશ થાય. વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ઐયર દ્વારા વર્તમાન કેસમાં સમાન અર્થ આપવા અંગેની પોતાની રજૂઆતના સમર્થનમાં આ વ્યાખ્યાઓ ટાંકવામાં આવી હતી. એટલું અવલોકન કરવું પૂરતું છે કે 'કૃષિ' શબ્દ જે સંદર્ભમાં વપરાયો છે અને આપણી સમક્ષ નિર્ણય માટે ઉપસ્થિત થયો છે તે સંદર્ભમાં તેનો સામાન્ય બોલચાલનો અર્થ અન્ય કાયદાઓમાં આપેલી વ્યાખ્યાના સંદર્ભ દ્વારા નક્કી કરી શકાય નહીં. આ અમે એક કરતાં વધુ કારણોસર કહીએ છીએ. પ્રથમ તો, વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ઐયર દ્વારા સંદર્ભિત કરાયેલા કાયદાઓ પૈકી કોઈ પણ કાયદાને સમાન વિષયવસ્તુ ધરાવતા (ઇન પારી મટેરિયા) કાયદા કહી શકાય નહીં. બીજું, એ

સર્વવિદિત છે કે કોઈ ચોક્કસ કાયદાના હેતુ માટે વિધાનમંડળ દ્વારા ઘડવામાં આવેલી વ્યાખ્યા ઘણીવાર તે કાયદાના ઉદ્દેશ્યને પૂર્ણ કરવા માટે આપવામાં આવેલો એક વિસ્તૃત અથવા કૃત્રિમ અર્થ હોય છે. અન્ય કાયદાઓમાં આપેલી આવી વ્યાખ્યાઓનો ઉપયોગ તદ્દન અલગ પરિપ્રેક્ષ્યમાં વપરાયેલા સામાન્ય બોલચાલના શબ્દને અર્થ આપવા માટે મુક્તપણે કરી શકાય નહીં. અને છેલ્લે, જસ્ટિસ જી. પી. સિંહ "પ્રિન્સિપલ્સ ઓફ સ્ટેચ્યુટરી ઇન્ટરપ્રિટેશન" (નવમી આવૃત્તિ, ૨૦૦૪, પૃષ્ઠ ૧૬૩ પર) માં નિર્દેશ કરે છે તેમ: "..... બીજા કાનૂનમાં આપેલી વ્યાખ્યા અનુસાર કોઈ કાનૂનનું અર્થઘટન કરવું જોખમી છે અને ખાસ કરીને ત્યારે જ્યારે આવો કાનૂન કોઈ સજાતીય વિષય સાથે સંબંધિત ન હોય અથવા તે કાનૂનો સમાન વિષયવસ્તુ ધરાવતા (ઇન પારી મટેરિયા) ન હોય. " આ કોર્ટના સી.આઈ.ટી., પશ્ચિમ બંગાળ વિરુદ્ધ બિનોય કુમાર (પૂર્વોક્ત) ના નિર્ણયમાં પણ આ જ વલણ અપનાવવામાં આવ્યું છે, જેનો અમે આ ચુકાદામાં અગાઉ વિગતવાર ઉલ્લેખ કર્યો છે.

હાઇકોર્ટે કાયદા અંગે અપનાવેલા વલણમાં અમને કોઈ દોષ કે ક્ષતિ જણાતી નથી. હાઇકોર્ટનો વાદગ્રસ્ત ચુકાદો, જે (૧૯૯૮) ૩ એમ.એલ.જે. ૬૮૦ તરીકે પણ અહેવાલિત થયેલ છે, તેને તેની સંપૂર્ણતામાં પુષ્ટ કરવામાં આવે છે. તમામ અપીલો ખર્ચ સહિત બરતરફ કરવામાં આવે છે.

અપીલો બરતરફ કરવામાં આવી.

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

==========

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========